

Chef & Ledarskap

Nummer 3
juni
2014

SKOLLEDARNAS LÖNER ÖKAR
I TAKT MED LÄRARNAS

ALLA FÖRSKOLOR I ÅNGE
HAR ETT GEMENSAMT MÅL

UTE ÄR INNE
PÅ TORSLUNDA SKOLA

FORUM: RAPPORT FRÅN
SVERIGES "VÄRSTA SKOLA"

GÅR PÅ LAGKÄNSLA

Samarbete och solidaritet
är grunden när Pia Sundhage
leder landslaget i fotboll

LADDAR FÖR SD-DEBATT

Säkerheten kommer först för
gymnasiechef Mikael O Karlsson

Kickstarta höstterminen

Så får du medarbetarna att dra åt samma håll

Pia

Sundhage tar ofta några danssteg brevid planen när hennes lag gör mål. Kropp och känsla samspelar för damlandslagets förbundskapten och skapar ett vinnande ledarskap.

Text Katarina Bjärvall Bild Robert Blombäck

"Coaching handlar om
att lära känna spelaren
för att nå fram till henne",
säger Pia Sundhage.

Kvällen innan var Pia Sundhage på middag med Sveriges olympiska kommitté, men nu är det morgon och hon kommer med energiska kliv genom den blanka korridoren på Svenska fotbollförbundets kansli intill den nya nationalarenan Friends i Solna.

Pia Sundhage är tränare och förbundskapten för damlandslaget i fotboll. Hon är också utbildad idrottslärare.

– Pedagogiken är avgörande för att jag som ledare ska nå fram till en så heterogen grupp som ett fotbollslag.

Kanske är det också den pedagogiska bakgrunden som gör att hon så gärna reflekterar över sitt ledarskap. Gör jag som jag säger? brukar hon fråga sig.

”Mitt jobb är att få spelarna att vända sig om och se på varandra och fråga sig: hur kan vi samarbeta?”

Något hon ofta säger är att ”vi ska göra varandra bra”. Det är essensen i hennes ledarskapsfilosofi, att bygga en gemenskap där alla förstärker varandras bästa sidor.

– Om jag är vänsterfotad ska mina medspelare passa mig på min vänstra fot eftersom de vet att då kommer jag att lyckas.

Pia Sundhage bär sina föräldrars vigselringar i en kedja om halsen.

En vecka tidigare var det fotbollskväll i Sverige. På en sportpub i Örebro stod ett femtontal gräsgröna tv-skärmar på. Ett par av dem, i ett hörn, visade hur damlandslaget utklassade Nordirland i kvalet till VM 2015 medan alla andra apparater visade hur Örebro SK:s herrlag spelade mållöst i veckans match mot Falkenberg.

Pia Sundhage hoppade högt, highfivade och dansade en liten lycklig dans, men ingen av pubgästerna flyttade ens blicken från Allsvenskan till landskampen.

Damfotbollen verkar vara satt på undantag. Går det att dra några paralleller till skolan där?

– Så har jag aldrig tänkt, säger hon fundersamt. Men det är ju så att alla kan skolan, eftersom alla har gått i skolan, och väldigt många kan fotboll också. Den berör på samma sätt som skolan.

Fotboll är en lagsport, men samtidigt är fotbollsspelare ofta starka individualister. Fotboll på elitnivå är en miljö präglad av hård konkurrens, även mellan spelare i samma lag. Det är en spänning som också finns inom skolan – i en klass med viljestarka elever eller i ett kollegium av lärare som är vana att vara solospelare i klassrummet men som också måste fungera som arbetslag.

Hur hanterar man den spänningen som tränare?

– Alla kan inte betyda lika mycket, men alla är lika mycket värda. En spelare ska kunna sitta på bänken och känna sig nöjd med att ha bidragit när Lotta Schelin (landslagets stjärnforward) har gjort tre mål – att vara med där, att tillhöra gruppen.

Detta sätt att tänka har Pia Sundhage fått i sig hemifrån, från uppväxten med fem syskon i en arbetarfamilj i den lilla byn Marbäck i Västergötland.

– Min familj var genomsyrad av ordet solidaritet, säger hon.

Samtidigt fick hon vara mer av en individ än vad som var självklart på 60-talet när hon började sparka boll. Det fanns inget lag för flickfotboll, men eftersom hon ville spela fick hon göra det – under namnet Pelle i pojklaget.

Hon började spela i damlaget som elvaåring och där sade tränarna ständigt till spelarna att de skulle sticka ut och ta plats. Det behövdes då, men det är inget hon själv känner att hon måste betona i dag.

– Den unga generationen är bra på att sticka ut – och jag klarar fan inte av dem!

Hon häver ur sig ett självvironiskt gapskratt men blir snabbt allvarlig igen.

- De vet vad de är bra på och vad de vill. Mitt jobb är att få dem att vända sig om och se på varandra och fråga sig: hur kan vi samarbeta? För det är fotboll, det är samarbete.

Men den motsatta sidan finns i dag också, den där tjejer fortfarande inte får ta plats och vara sig själva, det är även Pia Sundhage medveten om.

- Min lillsyrra som håller till på en ridskola berättar att normen för hur man får vara bara blir smalare och smalare. Så därför är det fortfarande viktigt att våga vara annorlunda.

Själv vågar hon, utan stora åthävor. Ett sätt för henne att vara annorlunda i fotbollsvärlden är musiken och sången - vid galor och andra tillfällen har det hänt att hon har sjungit, ofta klassisk rock, i stället för att hålla tal.

Pia Sundhage utstrålar lust, energi och passion.

- Jag är en glad skit, säger hon och västgötskan slår igenom, trots att hon bott i årtal på platser med tungomål som amerikansk engelska och stockholmska.

Kommer glädjen alltid naturligt?

- Ja, det går inte att spela sådant, säger hon först.

Fast vid närmare eftertanke inser hon att det faktiskt går att styra, genom kroppsspråket.

- Sträck på dig, det sade alltid min pappa. Och jag tänker ofta på att jag ska le. Här på den här arbetsplatsen till exempel, jag är inte här så ofta så det är lite viktigt.

Blir inte leendet påklistrat då?

- Det påklistrade är en form av träning. Kroppsspråket påverkar känslorna, det tror jag absolut. Finns det inte forskning på det?

Hon har fler vägar till glädjen. När hon coachade det amerikanska landslaget under OS i Kina 2008 vaknade hon "skitnervös" den dagen USA skulle spela kvartsfinal mot Kanada.

- Jag mådde nästintill dåligt, säger hon som om detta vore något fruktansvärt.

Hon gick till gymmet och sprang "som en idiot" och spelade musik "så det dånade i huvudet", och så fantiserade hon om att hon satt på en presskonferens efter matchen och sade bra saker om alla spelare. Och så blev det; USA vann förstås, både matchen och OS-finalen.

Hon kan också ta ut sin frustration på vänner, kollegor och sina tre systrar.

Pia Sundhage

Gör: Tränar svenska damlandslaget i fotboll.

Ålder: 54 år.

Bakgrund: Fotbolls-spelare. Debut i IFK Ulricehamns damlag som 11-åring och i landslaget som 15-åring. EM-guld 1984 och EM-silver 1987 och 1995, fyra SM-guld med Jitex 1979-89. Tränare för flera klubblag i bland annat Sverige och USA, huvudtränare för USA:s landslag

2008-2012 (OS-guld 2008 och 2012, VM-silver 2011), förbundskapten för svenska landslaget sedan 2012. Utsågs av Internationella fotbolls-förbundet, Fifa, till årets damtränare i världen 2012. Hedersdoktor vid Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) sedan 2013.

Bor: Danderyd.

Familj: Tre systrar, två bröder, delad vårdnad om en hund.

Intressen: Musik.

Senast lästa bok: *Illusionen om Gud* av Richard Dawkins.

Tycker om med jobbet: "Att se människor skratta kring fotboll."

Skulle helst slippa: "Allt som har med administration att göra."

Alternativ karriär: "Popstjärna, tyckte morsan."

”Jag har en dröm om att testa mitt ledarskap i en vanlig klubb med ungdomar från 15-16-årsåldern, både pojkar och flickor.

– Det blir en ventil som gör att det är få gånger jag kommer till laget med en känsla av att inte räckta till.

Glad och stundtals lika busig som en hundvalp, fast hon är över 50. Och samtidigt – ständigt respekterad. Hur gör hon för att vinna den där respekten?

Pia Sundhage svarar först det självklara, att hon har kunskapen om fotboll och kompetens i ledarskapet. Och så minns hon en av sina egna

gymnasielärare, idrottsläraren Margareta Svedberg. Själv var Pia Sundhage förstas en av de duktigaste eleverna, men det fanns också de som knappt vågade ta emot ett slag i volleyboll.

– Och alla kände att ”hon tittar bara på mig”. Margareta Svedberg hade något med blicken som gjorde att hon kunde coacha utifrån olika nivåer. Det som gör att man hamnar rätt, det är att man är närvarande.

Mycket handlar också om att tro på varje spelares förmåga.
– Att förmedla att ”du kommer att kunna det här, men det krävs att du tar ansvar”. Man ska inte coacha det man ser, utan lite lite över, säger Pia Sundhage och mättar mellan tummen och pekfingeret.

Hon skriver upp sina framtidsdrömmar. Efter allt som har blivit verklighet, vad står kvar på listan?

– Det får du inte veta, säger hon med ett skratt.

Fast hon berättar vad som stod tidigare: att få spela proffsfotboll, och det blev ju verklighet, och att få träna ett herrlag – men det har hon inte gjort.

– Nej, så det står där fortfarande, säger hon.

Fast, tillägger hon, den drömmen står inte lika högt på listan längre, nu när damfotbollen har utvecklats så att damfotbollstränare har blivit ett heltidsyrke för henne.

Och så berättar hon om en annan dröm.

– Jag jobbar ju med grupper där spelarna har lyckats. Därför har jag en dröm om att testa mitt ledarskap i en vanlig klubb med ungdomar från 15-16-årsåldern, både pojkar och flickor. Hur skulle det kännas att träna dem? Det har jag tänkt på faktiskt, säger hon och ler ett varmt inåtvänt leende.

*Katarina Björvall är frilansjournalist.
chefochledarskap@lararforbundet.se*

Annon

Uthyrning och rekrytering av rektorer/chefer

Uthyrning

- ❖ Vi hyr ut rektorer/skolledare för kortare eller längre uppdrag.
- ❖ Vi kommer snabbt med förslag till lösning av ett akut problem genom att ta fram rätt person enligt uppdragsbeskrivningen.

Rekrytering

- ❖ Vi erbjuder hela eller delar av rekryteringsprocessen av rektorer och chefer inom skola och barnomsorg.
- ❖ Vi arbetar med forskningsbaserade psykologiska test som genomförs av licensierad konsult.
- ❖ Vi finns i Sigtuna med hela landet som arbetsplats.

Alf Anselmby Rektor att hyra AB • 0702192668 • alf@anselmby.se • www.rektoratthyra.se